

Τὸ τυπογραφεῖον Νικολάου Γλυκὸ ἰδρυθέν, ὡς προείπομεν, τῷ 1670 διατηρήθη μέχρι τοῦ 1831 ὑπὸ τοῦ τελευταίου ἀπογόνου Μιχαήλ, ἦτοι ἐπὶ 161 ἔτη καὶ κατόπιν ἀπὸ κατόχου εἰς κάτοχον ἐπέζησε μέχρι τοῦ 1847. Τὸ σύνολον τῶν ἐκδόσεων τῶν ἐξελθουσῶν ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Γλυκὸ ἀνέρχεται εἰς 537¹ ὡς ἐκ τοῦ προσηρητημένου καταλόγου καταφαίνεται, καὶ αἵτινες κατανέμονται εἰς τέσσαρας περιόδους, ἦτοι :

- Α'. Περίοδος ὑπὸ τὸν ἰδρυτὴν Νικόλαον Γλυκὸν 1670—1693 ἐκδόσεις 67, ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἀρ. 1—56 καὶ 485—495.
 Β'. » ὑπὸ τὸν ἔγγονον Δημήτριον Γλυκὸν 1694—1716 ἐκδόσεις 16, ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἀρ. 57—72.
 Γ'. » ὑπὸ τὸν ἔγγονον Νικόλαον, ἀδελφὸν τοῦ Δημητρίου 1720—1788 ἐκδόσεις 299, ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἀρ. 73—361 καὶ 496—505.
 Δ'. » ὑπὸ τὸν δισέγγονον Μιχαήλ Γλυκὸν 1789—1831 ἐκδόσεις 155, ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἀρ. 362—484 καὶ 506—537.

Ἐκ τοῦ στατιστικοῦ τούτου πίνακος καταφαίνεται ὅτι, ἐνῶ ὑπὸ τὸν ἰδρυτὴν τὸ τυπογραφεῖον παρουσίασεν 67 ἐκδόσεις, μετὰ τὸν θάνατον τούτου ὁ υἱὸς του Μιχαήλ παρημέλησε τὴν τυπογραφικὴν ἐργασίαν, ἀναθέσας ταύτην κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν συνέταιρόν του Πᾶνον Στράτην καὶ βραδύτερον, διαλυθείσης τῆς ἐταιρείας Γλυκὸ καὶ Στράτη, ὁ Μιχαήλ ἀπεσύρθη εἰς Ἰωάννινα, ἀφήσας ἀντικαταστάτην τὸν νεαρὸν υἱὸν του Δημήτριον, ὅστις παρημέλησεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸ τυπογραφεῖον, ὥστε νὰ ἐπισύρῃ τὰς σοβαρὰς ἐπιτιμήσεις τοῦ πατρὸς του Μιχαήλ, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τινὶ ἐπιστολῇ, τῇ δημοσιευθείσῃ εἰς τὴν πραγματείαν τοῦ ἀγίου Ἀθηναγόρα καὶ ἐν ἣ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, γράφει «ἀφησες τὴν στάμπα καὶ πάει κατὰ διαβόλου». Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαχειρίσεως καὶ διοικήσεως τοῦ Δημητρίου, τοῦ ἀσώτου τούτου υἱοῦ, τὸ ἀνευρίσκομεν εἰς τὸν προμνησθέντα πίνακα, ἔνθα ἐμφαίνεται ὅτι κατὰ τὰ ἔτη 1694—1716, ἔτος καθ' ὃ ἀπέθανεν ὁ Δημήτριος, ἐκ τοῦ τυπογραφείου δὲν ἐξῆλθον εἰμὴ 16 ἐκδόσεις καὶ αὗται κατὰ τὸ πλεῖστον εἶνε ἀνατυπώσεις προγενεστέρων βιβλίων. Καὶ φθάνομεν οὕτω εἰς τὰ 1720, ὅτε ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Οἴκου Γλυκὸ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δημητρίου, υἱὸς δὲ τοῦ Μιχαήλ, Νικόλαος, ἔγγονος τοῦ ἰδρυτοῦ. Καὶ εἶναι ἡ περίοδος αὕτη ἡ πλέον καρποφόρος καὶ ἡ πλέον παραγωγικὴ, διότι, ὡς εἶδομεν, κατὰ τὰ 69 ἔτη καθ' ἃ διώκησεν ὁ Νικόλαος οὗτος, 299 ἐκδόσεις ἐξῆλθον ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γλυκὸ, ἔναι

1) Βεβαίως δὲν εἶναι ἀπόλυτος ὁ ἀριθμὸς οὗτος διότι πιθανὸν νὰ ὑφίσταται καὶ ἄλλη τις ἐκδοσις ἢ ὁποία νὰ ἐξέφυγε τῆς ἐρεῦνης μας.

δὲ ἐκ τούτων καὶ πρωτότυποι. Ἄλλὰ τὰ χρηματικὰ μέσα, ἅτινα διέθετεν ὁ Νικόλαος, λίαν πενιχρά, μετὰ τὴν ἀτάσθαλον καὶ σπάταλον διαχείρισιν τοῦ Δημητρίου, ταχέως ἐξηντλήθησαν καὶ οὕτως εὗρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐξετυποῦτο ἡ Γεωγραφία τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Μελετίου, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἥτοι τῷ 1727, νὰ συνεταιρισθῇ μετὰ τοῦ Ἰωαννίτου ἐμποροῦ ἐν Βενετῖα Ἰωάννου Στάνου, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν κάτωθι δημοσιευμένων ἐγγράφων (εἰς τὸ ἰταλικὸν κείμενον καὶ ἐν μεταφράσει)¹· καὶ ὁ μὲν Ν. Γλυκὺς κατέθεσεν εἰς τὴν Ἑταιρείαν τὰ ἐπι-

1) Archivio di Stato. Φάκελλος 164 libreri & Stampatori.

adì 12 agosto 1727. Venezia.

Nel nome del Signor Iddio e della gloriosa Vergine Maria resta con la presente privata scrittura, fermata e stabilita vera, reale e sincera Compagnia di Negozio tra li Signori Nicolò Glichì & il Signor Gio. Stanno tanto per la propria specialità e come Procurator di D. Nicolò suo fratello, appar Procura de dì 15 Luglio 1727 negli atti del Signor Iseppo Uccelli nodaro Veneto, quanto per nome del Signor Costantino altro fratello al presente dimorante in Gianina, promettendo tanto per se, quanto come procurator ut sopra far ratificare la presente Compagnia dal sudetto di lui fratello Costantino e questa compagnia di Negozio correrà tanto di stamparia quanto da Comissioni che Iddio mandasse per tutte le parti ove occorresse e in particolare per Levante e Ponente con li patti e condizioni infrascritte & accordate. *Primo.* Per fondo e capital della sopradetta Compagnia pongono le parti sudette Ducati disnovemille settecento vintiuno grossi tredici, dico D. 19721:13 cioè il sopradetto Sig. Nicolò Glichì pone li libri della sua Stamparia Greca tutti sciolti con la Stamparia stessa e ogni cosa ad essa adiacente con massaria di casa, ò tutto apparente dalli Inventarii sot-

Ἐν Βενετῖα 12 Αὐγούστου 1727. Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Θεοῦ καὶ τῆς ἐνδόξου Παρθένου Μαρίας μένει μετὰ τὴν παρούσαν γραφὴν ἰδιωτικὴν, κλεισμένη καὶ καθαρισμένη, ἀληθῆς, εἰλικρινῆς καὶ πραγματικῆ Ἑταιρεία ἐμπορίου μεταξὺ τῶν κυρίων Νικολὸ Γλυκὺ καὶ Ἰωάννου Στάνου, τόσον δι' ἑαυτὸν ὅσον καὶ ὡς πληρεξούσιος τοῦ κ. Νικολάου ἀδελφοῦ του, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ πληρεξουσίου ἀπὸ 15 Ἰουλίου 1727 τοῦ Συμβολαιογράφου κ. Ἰζέπου Οὐτσέλη ἐν Βενετῖα, ὅσον καὶ ἐξ ὀνόματος καὶ τοῦ ἄλλου ἀδελφοῦ του Κων/ντίνου διαμένοντος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν Ἰωαννίνοις, ὑποσχομένου (τοῦ κ. Στάνου) νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Ἑταιρείας καὶ ἐκ μέρους τοῦ εἰρημένου Κων/ντίνου, καὶ ἡ παρούσα ἐμπορικὴ Ἑταιρεία θὰ εἶναι τόσον τυπογραφικὴ ὅσον καὶ παραγγελιοδοχικὴ διὰ τὰς παραγγελίας ἃς κύριος ὁ Θεὸς ἤθελε διαβιβάσει δι' ὅλα τὰ μέρη καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, μετὰ τῶν ὅρων καὶ συμφωνίας ὡς κάτωθι διαλαμβάνονται. *Πρῶτον.* Ὡς κεφάλαια τῆς ρηθείσης Ἑταιρείας καταθέτουν οἱ συμβαλλόμενοι δουκάτα 19721 καὶ 13, ἥτοι ὁ ρηθεὶς κ. Νικόλαος Γλυκὺς καταθέτει τὰ βιβλία τῆς τυπογραφίας του, ὅλα ἄδετα μετὰ τὴν τυπογραφίαν μαζὺ καὶ κάθε πρᾶγμα συμπαρομαρτοῦν ὡς καὶ τὰ ἐπιπλα τῆς οἰκίας — ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῆς καταγραφῆς ἣν ὑπέγραψαν ἀμφοτέροι τὴν 1 τρέχοντος καὶ ἥτις συμποσοῦται εἰς δουκάτα 13972.10, συμφώνως τῇ σχετικῇ ἐκτιμήσει ἣτις ἐδόθη ἥτοι εἰς μὲν τὰ βιβλία

πλα τοῦ Τυπογραφείου καὶ τὰ βιβλία ἀξίας Δουκ. 13972.10, ὁ δὲ Στάννος εἰς μετρητὰ δουκ. 5600 ἀναλαβὼν καὶ τὴν διεύθυνσιν καὶ διαχείρισιν τῆς Ἑταιρείας, ἣτις ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Γλυκὺς καὶ Στάννος, ἀλλ' ὁ Νικόλαος Γλυκὺς ἐξησφάλισε διὰ τοῦ ἄρθρου τρίτου τὸ προνόμιον ἵνα

toscritti da esse parti il giorno 10 corrente e ascendente a ducati tredicimil- lenovecento settantadue, grossi dieci, Dico D. 13972:10 giusto il rispettivo apreziamente dato, cioè alli libri di 40 per cento di costo così d' accordo per non aver il sudetto Nicolò Glichì note distinte eccetto la Geografia di Meletio che al presente si stampa, li fogli stampati della quale N. 124 furono posti per il puro costo, come dal conto d' esso Signor Glichì & gli altri tutti effetti a tenore delle stime fatte da Perito d' accordo, o da esse parti volontariamente accordate, come così confessano & appare dalli sopradetti Inventarii il che tutto forma l' intiera summa predetta di ducati 13972:10 e il sopra detto Signor Gio. Stanno por li nomi come sopra, pone per sua perzione ducati 5749:3 cioè al presente in contanti Duc. 3000 et altri ducati 2600 s' oblige di ponerli nel termine di mesi sei e di più al presente la massaria ancor diesso giusto ad altro Inventario da ambe le parti sottoscritto e stimato come confessano nella forma come sopra per Ducati cento et quarantanove grossi tre Dico Duc. 149:3 che in tutto forma l' altra intiera summa predetta di Ducati 19721.13. *Secondo*: Detta compagnia sarà diretta e amministrata dal sudetto Signor Gio. Stano nella casa ove al presente habita il Signor Glichì. Dovendo esso Sig. Stanno havere la direzione del detto Negozio, la firma, disposizione del Banco Giro, iscriver lettere, affermar conti e tener la cassa de contanti, dovendo però la Dita della presente Compagnia correre in nome

τὸ 40 % τοῦ κόστους, ἐκ συμφώνου μὴ ἔχοντος τοῦ εἰρημένου Γλυκὺ ξεχωριστὰς σημειώσεις, παρεκτὸς τῆς Γεωγραφίας τοῦ Μελετίου ἣτις νῦν ἐκτυποῦται, τὰ τυπωμένα φύλλα τῆς ὁποίας ἐν ὄλῳ 124 ὑπελογίσθησαν εἰς τὸ καθαρὸν κόστος, κατὰ τὸν λ/σμὸν τοῦ ἰδίου κ. Γλυκὺ καὶ τὰ ἄλλα πράγματα, συμφώνως τῇ γενομένη ἐκτιμήσει παρὰ πραγματογνώμονος, ἐκ συμφώνου ἢ παρὰ τῶν αὐτῶν συμβαλλομένων ἐκουσίως ἀποδεχθεῖση, ὡς οἱ ἴδιοι ὡμολόγησαν καὶ ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς εἰρημένης ἀπογραφῆς, οὕτως ὥστε τὸ ὅλον συμποσοῦται εἰς δουκάτα 13972.10 ὡς ἐρρέθη ἄνω, καὶ ὁ εἰρημένος Ἰω. Στάννος καὶ διὰ τὰ ἄνω ὀνόματα τῶν ἀδελφῶν του καταθέτει δουκάτα 5749,3 ὡς μερίδιόν του, ἦτοι νῦν εἰς μετρητὰ δουκ. 3000 καὶ τὰ ἄλλα δουκ. 2600, ὑποχρεοῦται νὰ καταθέσῃ ἐντὸς 6 μηνῶν καὶ ἐπὶ πλέον τὰ ἐπιπλά του, συμφώνως ἄλλῃ ἀπογραφῇ, ἐπικεκυρωμένη καὶ ὑπὸ τῶν δύο συμβαλλομένων, ἐκτιμηθέντα εἰς δουκάτα 149.3., καὶ ἐν ὄλῳ τὸ ποσὸν τῶν Κεφαλαίων ἀνέρχεται εἰς δουκ. 19721.13. *Δεύτερον*. Ἡ εἰρημένη Ἑταιρεία θὰ ἔχη ὡς Διευθυντὴν καὶ Διαχειριστὴν τὸν κ. Ἰω. Στάννου, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐνθα ἐπὶ τοῦ παρόντος κατοικεῖ ὁ κ. Γλυκὺς. Ὁ κ. Στάννος θὰ ἔχη πλὴν τῆς Διευθύνσεως τῆς ρηθείσης Ἑταιρείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῶν Ὁπισθογραφῆσεων, θὰ κρατῇ τὴν ἀλληλογραφίαν, τοὺς λογαριασμοὺς καὶ θὰ κρατῇ καὶ τὸ Ταμεῖον τῶν μετρητῶν, ἀλλὰ ἡ ἐπωνυμία τῆς Ἑταιρείας θέλει εἶσθαι «Γλυκὺς & Στάννος». *Τρίτον*. Τὸ τυπογραφεῖον θὰ ἔχη μόνον τὸ ὄνομα Νικολάου Γλυκὺ εἰς ὅλα τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ἡ Ἑταιρεία ἤθελε τυπώσει, καὶ ὁ κ. Ν. Γλυκὺς δίδει πλήρη ἐξουσίαν εἰς τὸν κ. Ἰ. Στάννον νὰ τυπώῃ καὶ

ἐπὶ τῶν βιβλίων ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐπιτυπώνηται μόνον τὸ ὄνομα «Νικολάου Γλυκύ». Ἡ διάρκεια τῆς Ἑταιρείας ὠρίσθη δεκαετής καὶ ἐκανονίσθησαν καὶ ὅλαι αἱ λεπτομέρειαι διὰ τὴν διάλυσιν ταύτης, ἅμα τῇ ἐκπνοῇ τῆς ὡς ἄνω ρηθείσης προθεσμίας, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι αἱ ἐργασίαι

Glichì & Stanno. *Terzo.* La Stamparia doverà però tenere il nome solo di D. Nicolò Glichì in tutti li libri che detta Compagnia amdasse stampando, dandone esso Sig. Glichì a D. Stanno ampla auttorità di poter stampare e far tradurre ogni qualsisia libro che gli paresse profittevole e di utile a detta Compagnia... *Decimo:* Durar debba la presente Compagnia anni dieci continui da principiarsi il giorno d' oggi e al termine delli anni dieci sudetti dovrà esser intimata scrittura estragiudiziale sei mesi avanti per il discioglimento del detto Negozio da quella parte che intendesse disciogliere la detta compagnia... *Decimo secondo:* alla fine della detta Compagnia o al discioglimento della medesima sarà tenuto il sudetto Signor Stanno formare il general bilanzo con pagare tutti li debiti che vi fossero e poi restituire ad esso Signor Glichì la stamparia stessa con le madri, caratteri, utensili e ogni altra cosa alla medesima inserviente per quel prezzo che sarà stimata da periti d' accordo dalle parti eletto, come pure restituire la mobilia che vi fosse del corpo della consegnata a quel prezzo pure che sarà allora stimata da altro perito similmente d' accordo eletto e parimenti restituire il restante delli libri che allora vi fossero invenduti tanto di quelli ora consegnati da esso Glichì e questi per l' istesso prezzo per cui sono stati come sopra consegnati, quanto delli altri tutti che durante la compagnia stessa fossero stati stampati in detta stamparia e questi per il puro costo, com' apparirà dalle note

νὰ μεταφράξῃ οἰονδήποτε βιβλίον τοῦ ἤθελε φανῆ ὠφέλιμον καὶ ἐπικερδές τῇ Ἑταιρείᾳ *Δέκατον.* Ἡ διάρκεια τῆς Ἑταιρείας ὀρίζεται δεκαετής ἀρχομένη ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν δέκα ἐτῶν, δέον νὰ ἐπιδοθῇ ἐξώδικος κοινοποιήσις ἐξ μῆνας πρὸ τῆς λήξεως παρ' ἐκείνου τοῦ συμβαλλομένου τοῦ ἐπιθυμοῦντος τὴν διάλυσιν τῆς Ἑταιρείας *Δωδέκατον.* Εἰς τὸ τέλος τῆς ρηθείσης Ἑταιρείας καὶ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ἰδίας, ὑποχρεοῦται ὁ κ. Στάννος νὰ καταρτίσῃ τὸν γενικὸν Ἰσολογισμὸν καὶ ἀφοῦ πληρώσῃ ὅλα τὰ χρέη τὰ ὅποια ἤθελον ὑπάρξει, νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν κ. Γλυκὸν τὸ Τυπογραφεῖόν του μὲ τὰ στελέχη, χαρακτηῖρας, ὄργανα καὶ ὅ,τι ἄλλο χρήσιμον ταύτῃ τῇ Τυπογραφίᾳ καὶ μὲ τιμὴν ἣτις ἤθελε καθορισθῆ ἕκ μέρους ἐνὸς πραγματογνώμονος, ἐκλεγομένου κοινῇ συνεαίσει, ὡς ἐπίσης νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ τὰ ἐπιπλα τῆς τυπογραφίας καὶ εἰς τιμὴν ποῦ ἤθελον ἐκτιμηθῇ παρ' ἄλλου πραγματογνώμονος, τὰ ὅποια ἤθελον εὐρίσκεισθαι τότε ἀπώλητα, τόσον ἀπὸ τὰ σήμερον παραδιδόμενα παρὰ τοῦ Γλυκοῦ καὶ ταῦτα μὲ τὴν ἰδίαν τιμὴν μὲ τὴν ὁποίαν ὑπελογίσθησαν, ὅσον καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ὅποια ἤθελον ἐκτυπωθῆ παρὰ τῆς εἰρημένης Ἑταιρείας καὶ ταῦτα εἰς τὴν τιμὴν τοῦ κόστους, ὡς αἱ σημειώσεις τοῦ κ. Στάννου καὶ εἰς τὴν τιμὴν πρέπει νὰ συνυπολογισθῇ καὶ τὸ ἐξοδὸν τῆς φθορᾶς καὶ ἀνακαινίσεως τῶν χαρακτηῖρων καὶ ὀργάνων τοῦ Τυπογραφείου συμφώνως τοῖς λογαριασμοῖς τῆς Ἑταιρείας, μὲ ἀνάλογον κατανομήν ἐπὶ ὅλων τῶν ἐκτυπωθέντων βιβλίων πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ ἀναλογουμένου ἐξόδου ὅπερ θὰ βαρύνῃ καὶ τὰ βιβλία ἐκεῖνα, τὰ ὅποια μένοντα ἀπώλητα, ἤθελον ἐπιστραφῆ εἰς τὸν ἴδιον Γλυκὸν καὶ ἐν ἣ περιπτώσει τὰ παραδοθησόμενα

δὲν ἐπήγαιναν τόσον καλά καὶ μεταξὺ τῶν συνεταίρων ἐπῆλθε ρῆξις καὶ ὁ Στάννος, μετὰ παρέλευσιν ἑξαετίας, ἐπεδίωξε τὴν διάλυσιν καὶ διὰ προσφυγῆς πρὸς τὰς Δικαστικὰς Ἀρχὰς ἤτήσατο τὸν διορισμὸν διαιτητῶν οἰτινες καὶ ἀνέλαβον τῇ 8 7βρίου 1733 τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λισμῶν. Ἐν

tenute dal Sign. Stanno predetto, nel qual costo doverà anco imputarsi la spesa del consumo e restauro de caratteri & utensili della Stamparia che apparirà dalli conti del Negozio, con quel proporzionato riparto, che doverà allora farsi sopra l' intiero dei libri che si fossero stampati per verificare la porzione della sudetta spesa, di cui doveranno esser gravati quelli che restano invenduti venissero come sopra riconsegnati al sudetto Glichì & in caso che la Stamparia, libri et effetti tutti sopradetti assieme con l' imputazioni antescritte ascendessero a maggior importare del Capitale stato come sopra posto dal Glichì nella detta Compagnia, doverà per il di più esso Sig. Glichì dar tanti contanti alla Compagnia stessa, dovendo pure il Signor Stanno sudetto ricevere allora il suo Capitale prima con la restituzione delli suoi mobili che allora vi fossero a stima come sopra e poi il resto in contanti e li utili essere compartiti in effetti, contanti, e crediti proporzionalmente, che vi fossero, e con le imputazioni come per avanti si è detto. Dichiarando pure che al discioglimento in qualunque caso della Compagnia sudetta siano a cadauna delle Parti stessee restituiti anco quelli effetti, libri o mobili che senza alcuna stima sivedono posti nelli predetti rispettivi inventarii ecc.

Dimanda Stano in arbitri 1733 — 8 Settembre (σελ. 20).

Rimesse nella giustizia de NN. H. H. Arbitri le differenze tutte vertite vertenti e che vertir potessero a

αὐτῷ βιβλία, ἐπιπλα κλπ. ἤθελον ὑπερβῆ τὸ ὑπὸ τοῦ Γλυκὸ κεφάλαιον, ὁ Γλυκὸς ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ τὸ ἐπὶ πλεόν εἰς μετρητὰ τῇ Ἐταιρείᾳ, ὑποχρεουμένου τοῦ εἰρημένου Στάννου νὰ λάβῃ τότε τὸ κεφάλαιόν του ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἐπίπλων του κατόπιν ἐκτιμήσεως, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ὑπόλοιπον τοῖς μετρητοῖς καὶ τὰ κέρδη θέλουν κατανεμηθῆ εἰς συναλλαγματικάς, μετρητὰ καὶ πιστώσεις ἀναλόγως εἰς ἕκαστον μὲ τοὺς ρηθέντας ὄρους. Δηλοῦται ἐπίσης καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει διαλύσεως, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τῆς Ἐταιρείας, ἑκάτερος τῶν συμβαλλομένων θὰ λάβῃ ἄνευ τινὸς ἐκτιμήσεως, τὰ ἐπιπλα κλπ. ὡς ταῦτα ἐμφαίνονται εἰς τὰς σχετικὰς ἀπογραφὰς κλπ.....»

Αἴτησις τοῦ Στάννου περὶ διαιτησίας. 1733 8 Σεπτεμβρίου. Ἀνατεθεισῶν ἀπασῶν τῶν διαφορῶν τῶν ἐκδηλωθεισῶν μεταξὺ τῶν συνεταίρων Γλυκὸ καὶ Στάννου, εἰς τὴν κρίσιν τῶν εὐγενῶν Διαιτητῶν τῆς

τῷ μεταξὺ τὸ τυπογραφεῖον παρέμενεν ἀδρανὲς καὶ μόλις τῇ 16 7βρίου 1739, ἐξομαλυνθεισῶν τῶν διαφορῶν, διελύθη ὀριστικῶς ἡ Ἑταιρεία καὶ ἀποκατέστη ὁ Νικόλαος ἀποκλειστικὸς κύριος τοῦ Τυπογραφείου. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἔσχε τὴν συνδρομὴν τοῦ ἱατροφιλοσόφου Ἀλεξάνδρου Καγ-

motivo della scrittura di compagnia corsa fra me Zuane Stano da una e D. Nicolò Glichì dall'altra, iusto, che resti terminati e sentenziati come nei capi infrascritti Primo ecc.

adi 5 Maggio 1738. Constituito D. Nicolò Glichì solo Padrone della Stamparia che ora per tanti anni resta inoperosa per le difficienze del suo Compagno di Negozio, e dichiarando la sua contradizione apposta alla tansa dattali dall'Arte de libreria stampa, dice non intender esser soggetto ad alcuna tansa, stante la stamparia stessa non lavora come sa per tanto tempo, pronto per altro quanto rimanerà in lavoro la Stamparia stessa di stare a quella tansa farà di giustizia e a misura di lei lavoro ecc.

adi 26 Marzo 1739. Venezia. Inventarii della quantità e qualità delli libri in idioma greco esistenti appresso il Sig. Zuane Stano per conto della decorsa Dita Glichì & Stano e dal medesimo Stano ora consegnati come seque.

594 antocarito, 1114 aggiunta del Efecologio, 539 Gennaro, 592 febraro, 317 Marzo, 322 Maggio, 612 Giugno, 332 Luglio, 321 Agosto, 595 Novembre, 264 Melissa, 187 Malgarita, 221 mezo Efecologhio, 10 Minei Vecchi, 688 Relogieto, 238 Salterio in 16, 929 Salterio Sigito, 1 otoico, 2 Pendicostaria.

adi 16 Settembre 1739 S. N. Venezia. Terminata già o sciolta da lungo tempo la compagnia corsa fra Glichì & Stanno, definite e interamente composte le differenze tutte che furono insorte fra li compagni e finalmente

Δικαιοσύνης, οὔτοι μετὰ μελέτην καὶ ἐξέτασιν, ἀπεφάνθησαν πρώτον κτλ.

τῇ 5 Μαΐου 1738. Ἀποκατασταθεὶς ὁ κ. Νικόλαος Γλυκὺς μόνος κύριος τοῦ τυπογραφείου, ὅτερ ἀπὸ τόσων ἐτῶν παρέμενε ἀδρανὲς, λόγῳ τῶν ἐλλείψεων τοῦ συνεταίρου του καὶ ἐκδηλῶν τὴν ἀντίθεσιν του κατὰ τῆς φορολογίας τῆς ἐπιβληθείσης παρὰ τῆς Συντεχνίας Βιβλιοπωλῶν καὶ Τυπογράφων, ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ πληρώσῃ διότι τὸ Τυπογραφεῖόν του ἔμεινε ἐπὶ τόσον καιρὸν ἀργὸν καὶ ἅμα ἐπαναλάβῃ τὰς ἐργασίας εἶναι πρόθυμος νὰ καταβάλῃ τὸν φόρον ποῦ θὰ τοῦ ἐπιβάλλουν κ.λ.π.

26 Μαΐου 1739. Βενετία. Ἀπογραφή τῶν Ἑλλην. Βιβλίων τῶν εὗρισκομένων παρὰ τῷ κ. Στάνῳ, διὰ λογ/σμὸν τῆς διαλυθείσης Ἑταιρείας Γλυκὸ καὶ Στάνου καὶ παρὰ τοῦ δευτέρου ἤδη παραδοθέντα Ἄνθος Χαρίτων, 594, Προσθήκη Εὐχολογίου 114, Μηναιὰ Ἰανουαρίου 539, Φεβρουαρίου 592, Μαρτίου 317, Μαΐου 322, Ἰουνίου 612, Ἰουλίου 332, Αὐγούστου 321, Νοεμβρίου 595, Μέλισσα 264, Μαργαρίται 187, Μικρὰ Εὐχολόγια 221, Παλαιὰ Μηναιὰ 10, Μικρὰ ὥρολόγια 688, Ψαλτήρια 238 εἰς 16ον, Ψαλτήρια Μεγάλα 929, Ὀκτώηχος 1, Πεντηκοστάρια 2.

τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1739. Βενετία. Λαβούσης ἤδη τέλος ἡ διαλυθείσης ἀπὸ καιροῦ τῆς Ἑταιρείας Γλυκὸ καὶ Στάνου, καὶ κανονισθεισῶν καὶ ἐξομαλυνθεισῶν ἀπασῶν τῶν μεταξὺ τῶν συνεταίρων διαφορῶν καὶ τέλος ἐκτελεσθέντος κάθε ἀν-

κελλαρίου, ἐξ Ἰωαννίνων, (πρὸς ὃν εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἀφιέρωσε τὸ πρῶτον ἰταλικὸν βιβλίον τὸ ἐξεληθὸν ἐκ τῶν τύπων του, τῷ 1745, ὄρα ἀρ. 117 προσηρτημένου καταλόγου) καὶ τὴν χρηματικὴν ἀρωγὴν τοῦ θείου του, τοῦ Λάμπρου Μαρούτσι, ὅστις ἐν τῇ διαθήκῃ του ἀπὸ 31 Ἀπριλίου 1734 τοῦ ἀφήνει δουκάτα χίλια, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸ χρέος του πρὸς τὸν Οἶκον Μαρούτσι. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ τυπογράφος Bortoli, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀγοράσει παρὰ τῶν υἱῶν τοῦ Νικολάου Σάρου, τῇ 1 Φεβρουαρίου 1706 τὸ τυπογραφεῖον μὲ ἐλ-

eseguito e consumato ogni riscontro d' effetti di casa e di Stamparia con ogni altro e tutto quello era necessario da praticarvi, però a reciproca e perpetua cautella delle parti si dichiara con la presente quanto segue. *Primo*: che il Signor Zuanne Stanno ha fatto intiera consegna di tutti li libri vecchi e novi della Stamparia Glichì e di quella del Bortoli che erano appresso lui come pure delli torchi e utensili tutti della Stamparia Glichì sudetta, cosichè non resta nelle sue mani di detta ragione alcuna cosa benchè minima. Dovendo tutti essi libri, torchi e utensili stare come ora appresso il Signor Tommaso de Gerolamo e questi tenere a disposizione e fino alla sodisfazione delli Creditori della sudetta Compagnia che furono addossati nel Bilanzo alla Partita dal Sig. Glichì che qui sotto saranno descritti cosichè per parte di detti creditori non habia a ricevere in alcun tempo molestia alcuna il sudetto Sigr Zuanne e fratelli Stanno & C..

τικρύσματος εἰς ἐπιπλα, οἰκίας καὶ τυπογραφείου μὲ ὅ,τι δὴποτε ἄλλο ἦτο ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ, ἐν τούτοις δι' ἀμοιβαίαν καὶ αἰωνίαν ἐγγύησιν τῶν ἐνδιαφερομένων δηλοῦται διὰ τοῦ παρόντος ὅτι· *πρῶτον*· ὁ κ. Ἰω. Στάννος παρέδωκεν ἀπαξάπαντα τὰ βιβλία παλαιὰ καὶ νέα τοῦ τυπογραφείου Γλυκὸ καὶ τοῦ Βόρτολι ἅτινα κατεῖχεν, ὡς καὶ τὰ πιστήρια καὶ ὅλα τὰ σύνεργα τοῦ τυπογραφείου Γλυκὸ, οὕτως ὥστε δὲν ἀπομένει εἰς χεῖράς του κανένα πρᾶγμα ἔστω καὶ ἐλάχιστον. Τὰ εἰρημένα βιβλία μετὰ τῶν πιστηρίων κλπ. δεόν νὰ παραμείνουν ὡς τώρα εἶναι, παρὰ τῷ κ. Θωμᾷ Ἱερομνήμονι ὅστις θὰ τὰ κρατῇ εἰς τὴν διάθεσιν μέχρι τῆς ἀποπληρωμῆς τῶν πιστωτῶν τῆς Ἑταιρείας, τὰ πρὸς τοὺς ὁποίους χρέη ἀπεράσθησαν εἰς χρέωσιν τοῦ Γλυκὸ κατὰ τὸν Ἰσολογισμόν, ὡς κατωτέρω θὰ γίνῃ μνεία, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ρηθεὶς Στάννος Ἰωάννης καὶ οἱ ἀδελφοὶ του νὰ μὴν ἔχουν εἰς τὸ ἐξῆς καμμίαν ἐνόχλησιν ἀπὸ τοὺς ἐν λόγῳ πιστωτάς κλπ.

1) Τὸ Τυπογραφεῖον τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Νικολάου Σάρου, ἰδρυθὲν τῷ 1686 (α), μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδρυτοῦ ἐπισυμβάντα τῷ 1701, οἱ υἱοὶ του: «Σπυρίδων καὶ Ἀνα-

(α) Εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συντεχνείας Libreri e Stampadori (φάκελλος 164 Κρατ. Ἀρχ.) ἀνεύρομεν τὴν αἴτησιν τοῦ Σάρου γενομένην ἀπ' δεκτὴν τὴν 23.6.1686 καὶ τὴν 14 Ἰουλίου ἰδίου ἔτους ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Γεν. Συνέλευσιν καὶ ἐπεγράφη εἰς τὸν Ν. Σάρον ἢ Ἰδρυσις Τυπογραφείου. Ὡστε τὸ ὑπὸ τοῦ Legrand (Bibl. Hell. 2ος τόμος 17 αἰῶνος σελ. 390 ἀρ. 554) Βιβλίον Ἱστορικὸν κ.λ.π. ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Σάρον μὲ ἔτος ἐκδόσεως 1681, εἶναι ἀνυπόστατον.

ληνικούς χαρακτήρας, ἐπωφελούμενος τῶν περιστάσεων, αἵτινες προκάλεσαν τὸ κλείσιμον καὶ τὴν προσωρινὴν ἀδράνειαν τοῦ τυπογραφείου Γλυκύ, ὑπέβαλε τῇ 26 Μαρτίου 1738 αἴτησιν εἰς τὸν Γαληνότατον Πρίγκηπα, δι' ἧς ἐζήτηι ἀποκλειστικὸν 20ετὲς προνόμιον διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῶν Ἑλλην. Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ὑπισχνούμενος νὰ ἀλλάξῃ καὶ νὰ ἀνακαινίσῃ τοὺς χαρακτῆρας, ὄντας ἐφθαρμένους, καὶ φέρων ὡς πρόσχημα τὸ ὅτι «οἱ χαρακτῆρες οὗτοι ἐστοίχιζον τὰ διπλάσια ἀφ' ὅτι ἐστοίχιζον οἱ λατινικοί». Καὶ ἡ Γερουσία, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰ ἐν τῇ αἰτήσει του ἐπιχειρήματα, τῷ παρεχώρησεν τὸ προνόμιον ἀπὸ τῆς 26 Ἀπριλίου 1738 δι' 20 ἔτη, ἤτοι μέχρι τοῦ 1758. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Γερουσίας, ἡ καταστρέφουσα τὰ συμφέροντα τοῦ τυπογραφείου Γλυκύ, προκάλεσε τὴν ἔντονον διαμαρτυρίαν τοῦ τελευταίου τούτου καὶ δὲν παρῆλθεν εἰμὴ τετραετία καὶ τὸ προνόμιον τοῦ Bortoli ἠκυρώθη, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κάτωθι ἐγγράφου δημοσιευομένου ἐν μεταφράσει¹.

Ἀνασυγκροτήσας οὕτω τὸ τυπογραφεῖον ὁ Νικόλαος καὶ ἐγγραφεῖς καὶ πάλιν τῷ 1742 εἰς τὴν Συντεχνίαν τῶν Βιβλιοπωλῶν καὶ Τυπογράφων, ἡ ὁποία τὸν εἶχε διαγράψῃ διότι δὲν κατέβαλεν ἐπὶ τινὰ ἔτη τοὺς φόρους καὶ συνδρομὰς, ἐπανέλαβε τὴν ἐκδοσιν τῶν ἑλληνικῶν κειμένων, δημοσιεύσας κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1742—1788, ἔτος τοῦ θανάτου του, περίοδον, 269 βιβλία. Πλὴν τοῦ Τυπογραφείου, κειμένου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Σὰν Σεβέρου, ὁ Γλυκὺς εἶχε καὶ βιβλιοπωλεῖον εἰς ἓν Κατάστημα ἰδιοκτησίας

στάσιος κύριοι καὶ ἰδιοκτῆται τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Νικολάου Σάρου» πατρός των, ἐπώλησαν καὶ παρεχώρησαν τοῦτο εἰς τὸν Ἀντώνιον Μπόρτολι μεθ' ὅλων τῶν στοιχείων, ἐπίπλων κ.τ.λ. ἀντὶ Λουκάτων 5564.15, πληρωτέων εἰς μετρητὰ μὲν 500 καὶ εἰς τέσσαρας δόσεις ἐτησίως ἀνὰ 1000 καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς βιβλία. Τὸ Τυπογραφεῖον θὰ διατηρήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Νικολάου Σάρου ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, ἕως ὅτου ἐξοφληθῇ τὸ χρέος, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ Μπόρτολι νὰ διατηρήσῃ ἐπὶ τῶν βιβλίων τὸ ὄνομα τοῦ Ν. Σάρου ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως νὰ παραχωρῇ τὰ βιβλία εἰς τοὺς πωλητὰς ἀδελφοὺς μὲ ἐκπτώσιν 12 %.

1) 28 Μαΐου 1742 «ὁ Rofferi Andrea κλητῆρ τοῦ Γραφείου τοῦ ἐνδοξοτάτου δικαστοῦ Μαλιπιέρου ἐκάλεσε τὸν Bortoli διὰ τὴν ἐπομένην πρωΐαν ἵνα ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου δικαστοῦ τὴν τρίτην ὥραν, ἀναφορικῶς μὲ τὸ διάταγμα τῆς Ἐξοχωτάτης Γερουσίας ἀπὸ 26 Ἀπριλ. 1738, διότι δὲν πρέπει νὰ λάβῃ χώραν καμμία καινοτομία δυνάμει τοῦ ἐν λόγῳ διατάγματος, καὶ τοῦτο κατ' αἴτησιν τοῦ κ. Νικολό Γλυκύ, ἰδιοκτῆτου τοῦ μὲ ἑλληνικοὺς χαρακτῆρας Τυπογραφείου κειμένου ἐπὶ τῶν Φονταμέντα τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου ἐν τῇ Ἐνορίᾳ τοῦ Ἁγίου Σεβήρου (Κρατ. Ἀρχ. Riformatori di Padova φάκελλος 364).

τῆς κοινότητος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς κάτωθι ἐγγραφῆς¹. Τὸν Νικόλαον ἀποβιώσαντα διεδέχθη ὁ Μιχαήλ, ὅστις ἐνεγράφη τῷ 1789 εἰς τὴν Συντεχνίαν τῶν Βιβλιοπωλῶν καὶ Τυπογράφων, καὶ διὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων νέων ἐκδόσεων καὶ νέαν προσέθηκεν αἴγλην εἰς τὸ διάσημον καταστάν, καθ' ἅπασαν τὴν ἐγγὺς Ἀνατολήν, Ἑπειρωτικὸν τοῦτο Τυπογραφεῖον. «Ὅλος ἀφιερωμένος ἐγὼ—γράφει ὁ Μιχαήλ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ Καταλόγου τοῦ τῷ 1812— πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων εἰς μόνον τὸ τυπογραφικόν μου ἐπάγγελμα, αἰσθάνομαι ἀνεκδιήγητον χαρὰν βλέπων τὴν πρὸς ἐμὲ μεγάλην φιλοφροσύνην καὶ εὐνοίαν τῶν ὁμογενῶν μου Ἑλλήνων καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τιμοῦσί με, στέλλοντές μοι ἀκαταπαύστως τὰς αὐτῶν παραγγελίας, χρέος ἔχω ἀπαραίτητον νὰ διπλασιάσω τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κόπους, δουλεύων μετὰ πλείστης ἐπιμελείας οὕτω καὶ εἰς τὸ ἔξῃς... θὰ συναγωνίζομαι παντοίοις τρόποις πρὸς μείζονα ὠφέλειαν τοῦ ἀγαπημένου μου Γένους, μάλιστα εἰς τὸν παρόντα καιρὸν ὅπου μὲ γιγαντιαῖα βήματα προχωρεῖ εἰς πᾶν εἶδος παιδείας».

Εἰς τὸν προσηρητημένον κατάλογον συνελέξαμεν ἐπιμελῶς ἀπὸ αὐθεντικὰ κείμενα καὶ δημοσιεύομεν 23 προλόγους, προσφωνήσεις καὶ ἀφιερώσεις τῶν Γλυκέων, ὁπόθεν ἀνάγλυφος προβάλλει ἡμῖν ἡ προσωπικότης των. Ἡ καρδιά τῶν μεγάλων τούτων Ἑπειρωτῶν ἐπάλλετο ἀπὸ τὰ πλέον ἀγνὰ αἰσθήματα φιλοπατρίας. Ἐκδίδοντες ἀκαταπαύστως ἑλληνικὰ συγγράμματα—δαπανῶντες πρὸς τοῦτο ἀφειδῶς τὰς οἰκονομίας των—καὶ ἐξαποσιέλλοντες ταῦτα εἰς τὸν ἀπανταχοῦ ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν, τὸν ὁποῖον πυκνὸν τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας ἐκάλυπτε, προσήνεγκον μεγίστας καὶ ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος. Δὲν ἐσκέπτοντο ἄλλο τι, εἰμὴ τὴν πατρίδα των, τὸ γένος των, τὴν «παμφιλτάτην Ἑλλάδα», τὴν ὁποίαν ἤθελον νὰ φωτίσουν, νὰ ἐκπαιδεύσουν, νὰ ἐξυψώσουν, ἵνα ἀφυπνιζομένη ἀπὸ τὸν λήθαργον καὶ ἐνωτιζομένη τῶν παραδειγμάτων τῶν ἀρχαίων προγόνων, ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν καὶ ἀπολυτρωθῇ. Καὶ ἐνῶ κολακεύουν διὰ τῶν προσφωνήσεων τοὺς Γαληνοτάτους Πρίγκηπας τῆς Μολδοβλαχίας, οὓς γεραίρουν «ὡς ὑπερμάχους τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων καὶ ὡς προπύργια τῆς Ὁρθοδοξίας», προβαίνει ὁ Νικόλαος τῷ 1770 εἰς τὴν ἐκ-

1) Cassa Demetrio Pasco G. G. ricevuto dal Signor N. Glichi Ducati 49: per affitto di bottega, tre mesi anticipati. 14 Novembre 1788. (Μετάφρασις : Ταμεῖον Δημητρίου Πάσχου, μεγάλου ἐπιστάτου: ἔλαβον παρὰ τοῦ Ν. Γλυκῆ Δουκάτα 49 δι' ἐνοίκιον τοῦ Καταστήματος, προπληρωτέα τριμηνία. 14 Νοεμβρίου 1788).

δοσιν τῆς «Ἐρμηνείας τῆς Κραταιοτάτης Αἰκατερίνης Β'» κλπ.¹, τὴν ὁποίαν ἀφιερώνει εἰς τὸν Ἀλέξιον δ' Ὁρλώφ καὶ ἐξαίρων τὸ θεσπέσιον ἔργον τῆς Αὐτοκρατείας, γράφει «...Διὰ νὰ μὴ μένη λοιπὸν καὶ ἡ Ἑλλάς ὑστερημένη ἀπὸ μίαν τόσον ἐπωφελεῖ πραγματείαν ἢ Ἑλλάς, ἡ ὁποία τὴν σήμερον φεῖ, διὰ τὴν τῶν κρατούντων ὁμότητα, εὐρίσκεται ἀκόμη ἄμοιρος ἀπὸ πολλὰ βιβλία τῶν γόμων». Καὶ κατωτέρω, θέλων νὰ κολακεύσῃ τὴν Αὐτοκράτειραν πρὸς ἣν τὸ ὑπόδουλον τότε Γένος προσέβλεπε μετὰ μεγίστης ἐμπιστοσύνης, γράφει: «...μίαν μονάρχισσαν φιλόσοφον καὶ φιλόφρονον νομοθέτριαν, ὅπου αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ μεγάλα τῆς κατορθώματα περιβόητον εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην τὴν ἔκαμαν. Βέβαια τώρα θέλει πληρωθεῖ, ὡς σοφὸς Πλάτων, ἡ μεγάλη ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀγαπημένη σου πατρίς Ἑλλάς νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας, ἂν αἱ θερμαὶ δεήσεις τοῦ ταλαιπώρου σου Γένους ὅλου μετὰ δακρῶν ἡμέραν καὶ νύκτα θέλει ἐξακουσθῶσι, διὰ νὰ κυβερνηθῇ καὶ αὐτὸ μὲ τοὺς ἰδίους κόμους αὐτῆς τῆς φιλοσόφου Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ προστασίαν τῆς...».

Ἦτο ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ Ἀλέξιος Ὁρλώφ ἐπὶ κεφαλῆς μοίρας Ρωσικοῦ στόλου εἶχε καταπλεύσει εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα, ἵνα προκαλέσῃ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ Γένους κατὰ τῆς Τουρκικῆς Τυραννίας, καὶ ὁ Γλυκός, ὡς καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὄραματιζόντο ἐκικειμένην τὴν ἀπελευθέρωσιν διὰ τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης, ἡ ὁποία εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ἀνακηρύξῃ τὴν Κων/κοκιν πρωτεύουσαν τοῦ ἀνεξαρτήτου Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἀλλ' αἱ ἐλπίδες τοῦ ἔθνους διεψεύσθησαν καὶ σκληροτάτης ἐπέστη τοῦτο δοκιμασία, συνεπεία τῆς ἀτυχοῦς ἐπαναστάσεως τοῦ 1770. Οὐδὲν ἦτιον ὅμως διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Κουτσουκ Κεϊναρτζή, πλὴν τῆς γενικῆς ἀνησταίας, ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προστατεύσῃ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ τὰς ἐκκλησίας εἰς ἅπασαν τὴν Ἐπικράτειαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Πύλη κατεστρατηγεῖ τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης, ἡ Ρωσσία πολλάκις ἐπενέβαινε, ἀξιοῦσα τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων, καταστῆσα οὕτω προστάτις τῆς ἐν τῷ Ὁσμανικῷ Κράτει Ὁρθοδοξίας². Ὁ Ν. Γλυκός, ἐκφράζων τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ Γλυκός, ὁ ὁποῖος ἐπίστευε πάντοτε εἰς τὴν παντοδυναμίαν τῆς Αἰκατερίνης καὶ εἰς τὸν φιλελληνισμόν τῆς, ἀφιερώνει

1) Ὁρα αὐξ. ἀρ. Καταλόγου 158.

2) Ἴδε Ἱστορ. Παπαρ.-Καρολίδου Τόμος Ε'. σελ. 683 καὶ ἐφεξῆς.

τῷ 1779 τὸ νεοτυπωθὲν ἑλληνικὸν λεξικὸν Βαρίνου Φαβωρίνου¹ εἰς τὴν Κραταιοτάτην Αὐτοκρατείραν, μὲ μίαν ἀξιόλογον Γαλλικὴν προσφώνησιν, ἐν ἧ, ἀφοῦ ἐξαίρει τὴν ἀφθαστον ἰδιοφυΐαν τῆς, ἐπάγεται: «αἰσθάνεσθε τὴν τρομερὰν κλαγγὴν τῶν ἀλύσεων, αἱ ὁποῖαι περισφίγγουν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀκούετε τὸν ὑπόκωφον μακρυνὸν γογγυσμὸν καὶ τοὺς στεναγμοὺς τοὺς ὁποίους αὕτη καταπνίγει ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν ἀπαισίων τυράννων τῆς. Ἦδη ἢ ἔνδοξος Δούλη δύναται νὰ ἀτενίσῃ τὸν Δυνάστην. Ἦδη ἐπιτρέπεται ἢ ἐλευθέρᾳ ἐξάσκησις τῆς λατρείας. Ὅποια γλυκεῖα συγκίνησις κατακλύζει τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν μεγάλυμον εὐεργέτιδα! Κάθε στόμα ὑμνεῖ καὶ δοξάζει τὸ ὄνομά τῆς. Ὅλοι εὐχονται ἀπὸ καρδίας ἵνα ὁ Ὑψιστος σκέπῃ τὴν πολῦτιμον Ὑπαρξίν Τῆς!... Ὅλοι οἱ συμπολιταί μου, Μεγαλοπρεπεστάτη, θὰ ἐπεθύμουν δι' ἔργων νὰ ἐκφράσουν τὴν πρὸς Ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην των... Μὲ τὰ ἴδια αἰσθήματα ἐμφορούμενος καὶ ἐγὼ ὁ τολμηρότερος, γονυπετὴς πρὸ τῶν ποδῶν Σας, παρουσιάζω τὸ παρὸν ἔργον τῆς τέχνης μου, σκοπὸν ἔχον νὰ κάμῃ ὥστε νὰ ἀναζήσῃ ἢ ἀθάνατος γλῶσσα τῶν Ἡροδότων, τῶν Δημοσθένων, τῶν Ὀμήρων, ἢ μόνῃ γλῶσσα ἢ ὁποῖα δύναται νὰ ἀποδώσῃ τὰ θαυμαστὰ ἔργα Σας ὡς καὶ τοῦ ἀπαραμίλλου ἐκείνου ἀναμορφωτοῦ τῶν Ρωσσιῶν, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἀνηγεῖρατε ἐν Πετροπόλει τὸν μεγαλειόδη ἐκείνον Ἐφιππον Ἀνδριάντα..... θὰ λογισθῶ εὐτυχὴς ἂν ἀκούσω ὅτι συνήντησα ἔστω καὶ ἐν εὐμενὲς βλέμμα μιᾶς Αὐτοκρατείας, ἣτις θὰ εἶναι ὁ θαυμασμὸς τῶν αἰώνων ἀπάντων.... Ἐμπλεως αἰσθημάτων σεβασμοῦ καὶ πλήρης συγκινήσεως διὰ τὸ τολμηρὸν αὐτὸ ἐγχείρημα, τὸ τολμηρότερον τῆς ζωῆς μου, εἶμαι ὑπερήφανος προσπίπτων μὲ τὸ πλεόν βαθὺ σέβας, τῆς Ὑμετ. Χαριτοβρύτου Μεγαλειότητος, ταπεινότατος καὶ ὑπηρετικώτατος δούλος», Νικόλαος Γλυκὺς.

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ Γλυκεῖς, ὧν τὴν σκιαγραφίαν ἐπεχειρήσαμεν νὰ δώσωμεν διὰ τῆς παρουσίας πραγματείας. Οὗτοι ἤκμασαν, ὡς εἶδομεν, ἐπὶ δύο συνεχεῖς ἑκατονταετηρίδας ἐν Βενετίᾳ καὶ διὰ τῆς Ὑπογραφίας των πολυειδῶς εὐεργετήσαντες τὸ Ἔθνος, κατέστησαν ἄξιοι τῆς Πανελληνίου εὐγνωμοσύνης.

Ἔγραφον ἐν Βενετίᾳ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1935.

1) Ἴδε αὐξ. ἀρ. Καταλόγου 237.

Υ. Γ. Ἐλλείψει ἐπαρκoῦς χώρου ἐν τῷ παρόντι τεύχει—συνφδὰ τῆ ἐπιθυμία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Κου Σπυρίδωνος —ἵνα μὴ διασπασθῆ ἡ ἐνότης τοῦ συλλεγέντος πολυτίμου ὑλικοῦ ἐκ τοῦ ἀρχείου Βενετίας—τὰς ἐν τῇ παρούσῃ Βιογραφίᾳ ἀναφερομένας διαθήκας Λάμπρου Μαρούτση, Πάνου Ἱερομνήμονος καὶ Ν. Σαράφη θέλομεν δημοσιεύσει εἰς προσεχὲς αὐτοτελὲς τεῦχος τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν», ὁμοῦ μὲ τὰς τῶν Ἐπιφ. Ἠγουμένου Γγιόνμα, Τζιγαρά, Καραγιάννη, Κερασάρη, Χατζηνίκου καὶ ἄλλων εὐεργετῶν. Εἰς τὸ αὐτὸ τεῦχος θέλουν δημοσιευθεῖ καὶ ἄλλα αὐθεντικὰ ἔγγραφα καθορίζοντα τὴν σειρὰν τῶν τότε διδασκάλων εἰς τὰς ἐν Ἰωαννίνοις καὶ Ἀθήναις Σχολὰς καὶ πλῆθος ἄλλων λίαν ἐνδιαφερόντων τὴν Ἡπειρον καὶ ἰδίᾳ τὰ Ἰωάννινα.

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ ἀναγνώσται, τὰς ἐλλείψεις αἷς ἤθελον τυχὸν διαπιστώσει εἰς τὴν Βιογραφίαν καὶ τὸν ἐπισυνημμένον Κατάλογον, νὰ τὰς καταστήσουν γνωστὰς εἰς τὸν συγγραφέα μὲ τὴν κάτωθι διεύθυνσιν: C. Merdjos — S. G. Grisstomo 5732 Venise (25) (Italie).